

# ЗМІСТ

Перелік основних скорочень.....	7
---------------------------------	---

## Розділ 1

### ПЕРЕДУМОВИ І ОСНОВНІ ЕТАПИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

1.1. Еволюція ідеї європейської єдності .....	8
1.2. Передумови інтеграції в Європі в 1950-х рр. ....	15
1.3. Формування і розвиток Європейських співтовариств у 1950–1980-х рр. ....	21
1.4. Створення і еволюція Європейського Союзу .....	25
1.5. Лісабонський договір про реформу Європейського Союзу 2007 р. ....	28
1.6. Цінності Європейського Союзу та їх юридичне значення .....	34
Література до розділу 1 .....	38

## Розділ 2

### ПРАВОВА ПРИРОДА І КОМПЕТЕНЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

2.1. Мета та завдання Європейського Союзу .....	41
2.2. Правова природа Європейського Союзу .....	45
2.3. Політична природа Європейського Союзу .....	48
2.4. Правосуб'єктність Європейського Союзу .....	52
2.5. Види і принципи компетенції Європейського Союзу .....	57
2.6. Посилене співробітництво держав-членів Європейського Союзу .....	69
2.7. Роль національних парламентів у функціонуванні Європейського Союзу .....	72
Література до розділу 2 .....	77

## Розділ 3

### ЧЛЕНСТВО В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

3.1. Правові засади набуття членства в Європейському Союзі .....	79
3.2. Процедура набуття членства в Європейському Союзі .....	85
3.3. Правова природа та зміст договорів про приєднання до Європейського Союзу нових держав .....	88
3.4. Правовий статус держав-членів Європейського Союзу .....	90
3.5. Правові підстави та процедура призупинення окремих прав держави-члена Європейського Союзу .....	92

3.6. Припинення членства в Європейському Союзі: правові підстави та процедура .....	94
Література до розділу 3 .....	98

#### Розділ 4

### ІНСТИТУЦІЙНА СИСТЕМА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

4.1. Загальна характеристика інституційної системи Європейського Союзу .....	101
4.2. Європейський Парламент .....	105
4.3. Європейська Рада .....	109
4.4. Рада Європейського Союзу .....	113
4.5. Європейська Комісія .....	117
4.6. Законодавчий процес в Європейському Союзі .....	120
4.7. Судова система Європейського Союзу .....	124
4.8. Європейський центральний банк .....	129
4.9. Рахункова палата .....	133
Література до розділу 4 .....	135

#### Розділ 5

### ОРГАНИ ТА АГЕНЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

5.1. Економічний і соціальний комітет та Комітет регіонів .....	138
5.2. Євроомбудсман .....	143
5.3. Агенція із захисту основних прав .....	148
5.4. Європейський інвестиційний банк .....	150
5.5. Правоохоронні агенції ЄС: Європол, Євроюст, Європейський поліцейський коледж .....	154
Література до розділу 5 .....	158

#### Розділ 6

### ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

6.1. Природа та структура права Європейського Союзу .....	161
6.2. Співвідношення права ЄС і національного права держав-членів .....	166
6.3. Право Європейського Союзу та міжнародне публічне право .....	170
6.4. Джерела права Європейського Союзу .....	175
6.5. Первинні та вторинні джерела права Європейського Союзу .....	177
6.6. Міжнародні угоди .....	184
6.7. Прецедентне право Суду Європейського Союзу .....	188
6.8. «М'яке» право Європейського Союзу .....	190
6.9. Загальні принципи права як джерело права Європейського Союзу ...	195
Література до розділу 6 .....	199

## **Розділ 7**

### **СУДОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

7.1. Захист права Європейського Союзу у Суді справедливості ЄС: класифікація проваджень .....	202
7.2. Провадження проти держав-членів Європейського Союзу, що порушують свої зобов'язання .....	204
7.3. Провадження проти інститутів Європейського Союзу: оскарження правових актів та оскарження бездіяльності .....	208
7.4. Преюдиціальні провадження .....	215
7.5. Порядок розгляду справ і ухвалення рішень Судом справедливості ЄС .....	218
7.6. Відповідальність держав-членів перед фізичними та юридичними особами за порушення права Європейського Союзу .....	222
Література до розділу 7 .....	224

## **Розділ 8**

### **ОСНОВИ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В ПРАВІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

8.1. Правове регулювання основ правового статусу людини і громадянина в Європейському Союзі .....	227
8.2. Хартія Європейського Союзу про основоположні права: юридична сила та зміст .....	231
8.3. Громадянство Європейського Союзу .....	235
8.4. Основні права громадян Європейського Союзу .....	239
8.5. Правовий статус громадян третіх країн у праві Європейського Союзу .....	243
8.6. Гарантії прав та свобод людини і громадянина в праві Європейського Союзу .....	248
Література до розділу 8 .....	253

## **Розділ 9**

### **ПРАВОВІ ОСНОВИ ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

9.1. Принципи внутрішнього ринку Європейського Союзу .....	256
9.2. Свобода руху товарів у праві Європейського Союзу .....	260
9.3. Свобода руху послуг і свобода заснування в праві Європейського Союзу .....	269

9.4. Свобода руху платежів і капіталу у праві Європейського Союзу .....	279
9.5. Свобода руху робочої сили у праві Європейського Союзу .....	285
9.6. Правила конкуренції у праві Європейського Союзу .....	291
Література до розділу 9 .....	295

## Розділ 10

### ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОСТОРУ СВОБОДИ, БЕЗПЕКИ І СПРАВЕДЛИВОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

10.1. Загальні засади простору свободи, безпеки і справедливості Європейського Союзу .....	298
10.2. Шенгенське право .....	304
10.3. Правове регулювання візової політики Європейського Союзу .....	311
10.4. Правове регулювання сфери притулку та імміграції .....	317
10.5. Співробітництво судових та правоохоронних органів держав-членів Європейського Союзу у кримінальних справах.....	320
10.6. Співробітництво судових та правоохоронних органів держав-членів Європейського Союзу у цивільних справах .....	325
Література до розділу 10 .....	328

## Розділ 11

### СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

11.1. Становлення та розвиток співробітництва України та Європейського Союзу .....	332
11.2. Загальна характеристика Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом .....	336
11.3. Правові засади поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом .....	342
11.4. Захист прав фізичних та юридичних осіб на основі Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.....	349
11.5. Адаптація законодавства України до <i>acquis</i> Європейського Союзу .....	352
Література до розділу 11.....	356